

Loi.
Waar.
Cool.

Na cii ye yic, ke yith thiic yicdu.

Na ca kë cë pieth ycc?

Göl në pei de tök ke ye nün Tök 1 në run de 2011, ke yin ye noj yic ba thiic bë kë cë riak dhil në luoi, bë waarr ka bë yin cuöll wëuku.

Yin lëu ba ye yithkunkë cok lui në:

- ka ye kek ycc thuuk kanë yitanetic
- ka ye kek juur
- ka ciin ke wëu ya cuatpiny ku lör thïn.

Yin lëu ba ye yithkunkë thiic të cenë ke ycc ka cïn ke cuetpiny në:

- të cenë raan de thuuk yin yiën gël ajuër de gël de kë ca ycc
- të cïn gël de kë ca ycc cuöt tuej
- na cë athöör de gël de apëny ca ycc cë thaa de thök.

Yenjö ye rot loi të thiic yen bë kedië loi, bë waarr ka bë ka cië cool?

Tajiir alëu bë ya:

- alëu bë yin thiic në athöör benë yiï nyic, athöör de bej ka athöör de yööc
- bïk jam kenë yin ku bïk tüj cë man nadë ke ye këdit arëetic ka yedë.

Na cë ya kë cë dït arëetic yi'n ba loc në bë yï cuöt, bë loi, ka bï ñëi waarr (ka bë ñëi puk nëkë yin wëu cuatpin ku cë rot kuöi lo loi).

Na tö ke ye kë thin kor ku ciï dït ke ciirka ku thuun ee ycc yin yen abë loc në kam benë kek ye loi, bë loi, bï ñëi waarr ka bë kë cë rot wuöc waarr në kam de kë ciin ñëi lo thïn.

Yenjö ye ya kë cë riäk arëetic?

Kë lëu bë raan cok reec bë kë ycc jai ka bë wëu cië cuetpiny të cen yen dac nyic ajet yööc.

Apëc cë kek loi:

- ku rëeckë
- ku ye tüj ke wäac kenë kë cë kan nyuöth yin tuej
- na kën kë kör bë loi lo loi cë të körë yin yen thïn, ku nanë yin cë thiic bë loi ku ciï rot lëu.

Të ciin wëu cuatpiny ku lör ka kë cë luoi yin ku:

- na yë tö kë cë lëu bë luoi ee kör yin en loi ku ciin të lëu benë ye dac loi në kam cekic
- na thuët kë kör man ee ca thiic në kë lëu bïi ciirka dac loi në kam cekic
- na ye rëec duör bëi të cenj.

Yin lēu ba dhiac ke lōc kē kor nē kam de bē yin dhuök wēuku, bē kē yōc waer (ka bē yin cuöt nē ee loi ē kēdē rōt), ku na thuet cirka bē yekēnē loi:

- bē apēny yenē cē riäk bē loi nē thaa de luoi
- bē apēc cē riäk bē dac loi nē kam ye tīj ke piath ku cekic.

Atō ke ye awääc tē noj koc kē thuuk ka cirka bïk yin yōk ya, ka ba guo piñ nē kē cīñ gōr nē thuuk thok, cē man adē keka cēn wēu ye dhuök clēn agut na cak njō rōt loi. Na reec cirka ka thuuk bē yekēnē loi kē yin lēu ba lo guel nē akutnōm de gēl de koc ye yōc nē baal banj yen ceñ (ACCC).

Ye na lēu yēn ba thīic nē luɔide, wēerde ka jōl ya cuöt de kē kaar?

Anoj dhöi kē bët kē lōj tō lēu ba kek luoi nē thaa cenē yekēnē yin yōk ku kor yicdu.

Lōj de 1. Kē lōcar ku pieth guöp.

Keriëc cē loi ku ye yaac akor bē ya lōcar ku pieth guöp.

Ku luelde yenékē:

- bē ya kē lōgok
- ku bē tō nē kam bääric
- ku cīñ tē cē riäk nē yen
- ye tīj ke pieth, ku
- ku ye keriëc ye kor bē loi dhil ya loi cē man ee korē raan yen.

Cē man: Nanē yin cē kamater yōc ku bii ku cē ber lui nē kam de pei tök abac. Ee thaa de ba yic du thīic.

Kē ye rōt njēl waer nē lōjlc.

Yin lēu ba kor ke thuuk ka cirka yen cīñ yōc tē noj kek dhil thīic bïk kē cē riäk loi, bē waer ka bē yin cuöt tē noj yin kē:

- Nanē riäk ke ye biän de kuöi muk ka kuöi luoi
- Nanē yin kēnē athöör cē göör nē ye kōu nyiēi kuet ku kuany cök apieth.

Lōj de 2. Kē cē yaac akor bē lōide dhil ya loi.

Ye apēc cīñ yekakē akor ba kek kan ya tīj apieth cē man adē eē ke loi londu anot eē ke kēnē kek yōc, ka ye ajuer ee tō wēn theer ke yenē apēc ye kek yōc laa.

Cē man: Nanë ke gopdun de jöt lunđit ee kōu tuený kēnē jöt ka diäk nē ye yic. Ee ye raan cē yen yaac luel ye bē jöt nē kiloi ke 10, kuka kēn kek bē jöt agut na cok ya kiloi ke dhic éé ka kēn kē lēu. Ee thaa lēu bīn yidu thiic.

Löj de 3. Kē ca yoc akor bē dhil ya tö cē luel de athöorden de nyooth cē luel.

Athöör de nyooth cē ya göör ke ye kēde apēny yocē nē tajir kanē koc ye kēn mat kanē athöör cē nuat nē karaton kōu akor bē yic dhill ya luel nē kē yocē.

Ce mān: Gamith ee ca yoc nē yitanetic ee bēi tē noj yin nē ciit pei ke ce ciit yenē kōr. Yin ee cē thiic nē ciit de gamith thith, ku ka yin lo tuōi kē malaak. Ee thaa lēu bīn yidu thiic.

Löj de 4. Apēc yocē akor bē dhil ya thön kēnē kē nyoothē yen.

Nanë yin cē daai nē kē nyööthē apēny kōr ba yoc, ka nanë yin cē lōm nē töj de ka bīn ke ye lo them ku kōr ba jäl yööc nē ye kē ca theme, kē kōr ba yoc akor bē dhil thön kēnē kē tuer wēn ca caar.

Cē man: Ajila cē bēi tē noj yin acē thön kē man yenē ca yoc. Ajila cē yiēn yin nē ye men anoj akeer ke luñ ke awuur ke rou ku yin ee cē thiic nē kē noj luñ ke awuur ke ɻuan. Ee thaa lēu bīn yidu thiic.

Löj de 5. Akor bē tajir yin dhil ya yiēn wēl cii kek luel wēn theer.

Wēl cii akutniim ke tajir keya luel nē thaa de yööc nē biän de piath de kē yoc ku tē yenē ke luthin aye col 'gēl thiökie'. Na noj wēl cii tajir ke luel, ke kōr bīk kē ciik luel dhil ya loi.

Cē man: Kōc ye ka yocē kek caath alēu bīk yin yōk ya yē diönyé atō kenē loi nē luñ dhēl kuka lēu bē jöt nē cindit de ka jöt kek. Kuan jōl ye jöt yōtic, go ye diönyé dhuōñ ku riēk.

Yin ee cē yōk ya ye diönyé ariir arëetic aka lēu bē jöt nē kathiek céröth yōk. Ee thaa lēu bīn yidu thiic.

Löj de 6. Ka loi kek ku cuetē wēu thün akor bē kek nyiei loi kēnē nyieny pieth.

Tajir akor bīk kēn ya loi apieth kunē pieth wēn lēu piath kēnē kōc luiē kek.

Cē man: Yin éé cē raan de yup de yoc col bē yonydu yuup nē ke yer. Ku jōl ye bääär baai go yoc bē yōk ke cē yup nē mäköl kuka wäac ku ciit thön. Yin ee cē thiic wu kōr ciit yeer ku kē kēn thiic ee lo bēn, ku luoi ee thöök. Ee thaa lēu bīn yidu thiic. Akor ba raan de luoi thiic bē yekēnē loi nē nyinic.

Löj de 7. Ka ca kek thīc akor bīk kē korkē ya loi ka bē keriēec nyuoth cē tē körē yen ku kē cāk gam wenē raan de thuuk.

Cē man: Yin ee cē raan ye lui nē ye cin yōk bē yōt de jōndu piāt ku bē ya mētiir kerou ke bāär kōu ku mētiir tōk kedītic. Nē nyinic, go yōt de jō bē yōk ke cē yōk ke ye yōn lēu benē burō cēnthyin, ku cīi ye jō. Ee thaa lēu bīn yidu thīc. Yen ee raan de luoi thīc ago yekēnē loi.

Löj de 8. Akor ba kē bē luōl yīn ya lōm ka bē luōl yīn nē thaa kōr yīn ye.

Na nōj amaar de yōc nē kamden keka tō ke yekōl ee loiē ye nyuoth bīn kē kōr loi, na ye amaar de yōc tō nē kam bāäric, keka tō ke ye kōl de thōk nyuoth. Na kēnē amarduōn ye nyuoth yekēnē, ke raan yōc yīn yen tē nōj abē kek dhil laar nē kōl ka thaa kōr yīn ye.

Cē man: Raan de luoi de yōtnom ee cē lōn de yōndiēn kuērnōm nē kam de wiik wāär cē lo kerou. Nēya, nē kam de nīin kerou go māär, ku wēen luoi ke kēn thōl, ku yōt adhiac ke kuēr nē ye mēn. Ee ya kaam de wiik kerou nē yemēn yōn tiēn yēn raan de luoi de yōtnom. Ee ye luel ye cē yōt thōl nom nē luoi, kuka dhiac ke kuēr arēetic. Ee thaa lēu bīn yidu thīc.

Athōör de nyooth nē thaa lēu bīn yidu thīc.

- Ye ciēt ke kē ca yōc cīit ke piēth ku tō tēde?
- Ye ciēt ke kē yōc piath cē tē cīi week ye luēlthīn?
- Ye ciēt ke kē ca yōc cē thōn kēnē athōörden de nyooth cē gōör nē kam wēn kēn yīn ye guō yōc?
- Ye ciēt kē apēc ca yōc wāäc kēnē kē wēn tuej cenē ye nyuoth?
- Ye ciēt ke thuuj cīi yōc thīn cē thuēt bīk ka theer yōn cīik kek luel ciē loi cē tē kōr yīn ye thīn?
- Ye ciēt ke kōc lui kēn loiden kōr tē nōj kek loi apiēth nē luoi piēth?
- Ye ciēt ke kōc ke thuuk cē thuēt bīk lui nē kē ca thiik tē nōj kek?
- Ye ciēt ke kōr cē loi nē kam kōr yīn ye?

Na ca gam ye 'ke yic' nē thīc de ye wēl tō nhialkē, keka tō ke ye thaa bīn yicdu thīc.

Athōör de ka lēu bīn ke yicdu dac thīc.

- Ye ciēt ke yīn cē kē ca yōc ku kuc luoi nē kē cē ye yiēn riäk nē ye mēn?
- Ye ciēt ke yīn cē kē ca yōc loom ka ca thīc nē kony, ka ca yīi nom waarr nē biān de yōc?

Na ca gam ye 'ke yic' nē wēl cē kek thīc nhial enē, ke yīn ye ciēn yic lēu bīn thīc bē kē cē bē riäk loi, bē waarr ka bē yīn cuōt.

Thuuk kōk aye nōj ajuer de wēer de kēj bē kek cool tē cīi raan ye nom waarr, ku yekēnē ace lōj. Acī lēu ḥōth kē ye lōj bīi tajir kēdha loi.

Dhöl lëu bin ke yicdu kuany cök.

1. Duökë nom ciën ka jam wenë koc ke thuuk
2. Akor ba kë cë röt loi juir apieth ku ba luel cë man adë ke yin kör bë kë cë riäk loi.
3. Na cë koc ke thuuk reec bïk loi, ke them ba jam wenë bëny ku gäär athöör de dak de piöu.
4. Na dhiac koc ke thuuk ëë ke reec në luoi de kë cë riäk kanë kony, ke them ba jam wenë akutnom de gël ë koc ye yööc në baai ban cen në akutnom de ACCC.

Ye lëk kuōtic nëno? Yin lëu ba yôk në akölköl kuōtic në australia.gov.au/consumerrights

ACCC

1300 302 502

www.accc.gov.au

New South Wales

13 3220

www.fairtrading.nsw.gov.au

Victoria

1300 558 181

www.consumer.vic.gov.au

Queensland

13 7468

www.fairtrading.qld.gov.au

Western Australia

1300 304 054

www.commerce.wa.gov.au

South Australia

13 1882

www.cbs.sa.gov.au

Northern Territory

1800 019 319

www.consumeraffairs.nt.gov.au

Tasmania

1300 654 499

www.consumer.tas.gov.au

Australian Capital Territory

(02) 6207 3000

www.ors.act.gov.au

Australian
Competition &
Consumer
Commission

Australian Government

Yewëlkë ake göör kek në akuma de Australia, Capital Hill, Canberra.

Australian Competition and Consumer Commission

23 Marcus Clarke Street, Canberra, Australian Capital Territory, 2601

© Akuma de KomonWëël në Australia 2012

Lëek Theekic

Ye wël cë kek göör në ye athöörë yic aye kake nyooth. Ku ka ce ya lönj kuka cenë ke lëu bë koc röth ya gei ke ye athöör de lönj kanë lönde.

ISBN 978 1 921964 59 6_ACCC 01/12_43460_478